

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ

Α. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΛΑΤΕΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (1821-1843)

1. Πελατειακά δίκτυα επί τουρκοκρατίας

1. Κατά την προεπαναστατική περίοδο ποια μορφή υποστήριξης των συμφερόντων τους είχαν οι Έλληνες , εκτός από τη συγκρότηση πολιτικών κομμάτων;
2. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην οργάνωση των πελατειακών δικτύων;
3. Ποιοι ήταν οι μη κρατικοί φορείς , στους οποίους κατέφυγαν οι Έλληνες , προκειμένου να έχουν στοιχειώδη ασφάλεια(απλή αναφορά) ;
4. Πώς λειτουργούσε η οικογένεια ως μη κρατικός φορέας παροχής προστασίας , κατά την προεπαναστατική περίοδο;
5. Πώς λειτουργούσαν οι πατρώνες – προστάτες ως μη κρατικοί φορείς παροχής προστασίας κατά την προεπαναστατική περίοδο;
6. Ποια ήταν τα ζητήματα , στα οποία μπορούσαν να εκφραστούν διαφωνίες κατά την εποχή της τουρκοκρατίας ;
7. Σε ποια ζητήματα μπορούσαν οι φορείς πατρωνίας να εκφράσουν απόψεις;
8. Να συγκρίνετε και να αξιολογήσετε τη λειτουργία των δικτύων πατρωνίας και των κατοπινών πολιτικών κομμάτων;

2. Η διαμόρφωση των νέων δεδομένων κατά την Επανάσταση

1. Πότε άρχισε η αντιπαράθεση και οι συγκρούσεις μεταξύ των Ελλήνων και με ποιο θέμα διαφωνίας;
2. Ποια ήταν τα γεγονότα που λειτούργησαν σ' ένα προστάδιο διαμόρφωσης των πρώτων πολιτικών κομμάτων;
3. Ποια ήταν τα βασικά σημεία διαφωνίας ανάμεσα στον Δημήτριο Υψηλάντη και τους προκρίτους της Πελοποννήσου;
4. Ποιες ήταν οι προτάσεις του Δημ. Υψηλάντη για το σύστημα διακυβέρνησης;
5. Ποιες ήταν οι προτάσεις των προκρίτων για το σύστημα διακυβέρνησης;
6. Πώς έλυσε το πρόβλημα της ηγεσίας του Αγώνα το Προσωρινό Πολίτευμα της Επιδαύρου; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την πηγή 4, σελ. 61.
7. Πώς δημιουργήθηκε το ρήγμα στις σχέσεις μεταξύ στρατιωτικών και προκρίτων;
8. Πότε ο ανταγωνισμός για την εξουσία πήρε μεγάλες διαστάσεις;

9. Τι γνωρίζετε για το κόμμα των προκρίτων ; Ποιες ήταν οι βασικές τους θέσεις ;
10. Τι γνωρίζετε για το κόμμα των *Κλεφτοκαπεταναίων* ; Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του ;
11. Πώς κορυφώθηκαν οι διαφωνίες ανάμεσα στα 2 κόμματα: των προκρίτων και των *κλεφτοκαπεταναίων* ; Πώς τελείωσε η διαμάχη ; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη την πηγή 5 σελ. 62
12. Ποια μορφή πήρε η διαφωνία το 2^ο 6μηνο του 1824;
13. Πώς τελείωσε ο 2^{ος} εμφύλιος πόλεμος ;
14. Πότε άρχισαν να διαμορφώνονται τα μελλοντικά κόμματα;
15. Ποια κίνηση του Καποδίστρια επιβεβαιώνει την ύπαρξη των πρώτων κομμάτων;
16. Τι υποδηλώνει η ονομασία των πρώτων ελληνικών κομμάτων ;
17. Ποια άποψη είχε διατυπωθεί για τη σύνθεση του πυρήνα των πρώτων ελληνικών κομμάτων ; Να λάβετε υπόψη και την πηγή 7 , σελ. 63.

3. Τα πρώτα ελληνικά κόμματα

α. το αγγλικό κόμμα

1. Ποιοι παρατάχθηκαν με το αγγλικό κόμμα; Ποιο ήταν το βασικό χαρακτηριστικό τους και ποιες οι προσδοκίες τους;
2. Από ποια σκέψη ξεκινούσαν οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος;
3. Τι περίμενε ο Α. Μαυροκορδάτος σχετικά με τις εδαφικές διεκδικήσεις της Ελλάδας ; Οι προσδοκίες του επιβεβαιώνονταν;
4. Τι πίστευε ο Α. Μαυροκορδάτος σχετικά με την προϊούσα διάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας;
5. Από ποια αντίληψη επηρεάζονταν οι επιλογές του αγγλικού κόμματος σχετικά με το πολιτικό σύστημα της Βρετανίας;
6. Πώς ήθελε ο Αλ. Μαυροκορδάτος να οριστεί αρχικά η κρατική οργάνωση;
7. Πώς αντιλαμβανόταν το ρόλο του συντάγματος ο Αλ. Μαυροκορδάτος;
8. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις του Αλ. Μαυροκορδάτου σε αρχικό και δεύτερο στάδιο ;
9. Τι είδους πολιτική υποστήριζε το αγγλικό κόμμα;

β. το γαλλικό κόμμα

1. Ποιος ήταν ο αρχηγός του γαλλικού κόμματος;
2. Ποια ήταν τα στελέχη του γαλλικού κόμματος και ποια τα κοινά χαρακτηριστικά τους; Ποια ήταν τα βασικά αιτήματά τους;
3. Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια , πού κέρδισε οπαδούς το γαλλικό κόμμα;

4. Ποια χαρακτηριστικά είχαν τα μεσαία στελέχη του γαλλικού κόμματος;
5. Ποιοι ήταν οι οπαδοί του γαλλικού κόμματος;
6. Ποια η άποψη των οπαδών του γαλλικού κόμματος για τον αλύτρωτο ελληνισμό;
7. Πότε και με ποιο περιεχόμενο διατύπωσε ο Ι. Κωλέττης τη *Μεγάλη Ιδέα*;
8. Ποια σημεία του προγράμματος του γαλλικού κόμματος είχαν ασάφεια και ποια σαφήνεια ;
9. Ποια ήταν η βασική πολιτική επιδίωξη του γαλλικού κόμματος;
10. Ποιος ήταν ο βασικός αγώνας του γαλλικού κόμματος κατά την περίοδο της βαυαροκρατίας;
11. Βάσει ποιας πολιτικής το γαλλικό κόμμα ονομάστηκε και «εθνικό κόμμα»;
12. Πώς έβλεπαν τα μέλη του γαλλικού κόμματος τη Γαλλία;

γ. το ρωσικό κόμμα

1. Ποια ήταν η βασική διαφορά και η ομοιότητα με τα άλλα δύο κόμματα του ρωσικού κόμματος;
2. Γιατί η Ρωσία έβρισκε αποδοχή από μεγάλο τμήμα του ελληνικού πληθυσμού ;
3. Ποιο ήταν το βασικό χαρακτηριστικό του ρωσικού κόμματος;
4. Ποιες ήταν οι κυρίαρχες αντιλήψεις των μελών του ρωσικού κόμματος ;
5. Ποιοι συμπαράταχθηκαν , ιδίως κατά την εποχή της διακυβέρνησης της χώρας από τον Καποδίστρια , με το ρωσικό κόμμα;
6. Τι απαιτούσαν οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος ;
7. Τι πίστευαν για τους πολιτικούς οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος;
8. Ποια ήταν η βασική άποψη των οπαδών του ρωσικού κόμματος για το σύνταγμα;
9. Πώς αλλιώς ονομάζονταν οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος;
10. Ποιο ήταν το ιδιαίτερο πρόβλημα που έβλεπε το κόμμα των *ναπαίων* ;

4.Τα κόμματα ως εκφραστές του πνεύματος της εποχής

1. Ποιο ήταν το γενικότερο ιδεολογικό-πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν τα τρία πολιτικά κόμματα; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη σας και την πηγή 8 σελ.68 .
2. Ποιες ήταν οι απόψεις των κομμάτων στην οικονομική πολιτική;
3. Πότε ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα;
4. Αφού λάβετε υπόψη την πηγή 9 , σελ. 69 να αξιολογήσετε τον τρόπο λειτουργίας των κομμάτων κατά την Καποδιστριακή και Οθωνική περίοδο (έως την ψήφιση του συντάγματος 1844) .

B. Χειραφέτηση και Αναμόρφωση (1844 -1880)

1. Το σύνταγμα του 1844

1. Γιατί η επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 έδρασε καταλυτικά στη διαμόρφωση των πολιτικών πραγμάτων;
2. Ποιο ήταν το ζητούμενο κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του συντάγματος;
3. Πώς αποδεικνύεται η δυναμική παρουσία των κομμάτων στην πολιτική ζωή της χώρας;
4. Σε ποια σημεία συμφώνησαν οι κομματικές παρατάξεις κατά τις εργασίες της Εθνοσυνέλευσης κατά το 1843 – 1844;
5. Τι συνειδητοποίησαν οι αντιπρόσωποι των κομματικών παρατάξεων κατά τις εργασίες της Εθνοσυνέλευσης κατά το 1843 – 1844;
6. Ποια αδυναμία είχε το σύνταγμα του 1844;
7. Να τεκμηριώσετε την άποψη :»στο σύνταγμα του 1844 καθορίστηκαν και οι βασιλικές εξουσίες».
8. Να αναφέρετε 3 σημαντικές διατάξεις του συντάγματος του 1844.
9. Ποιους νέους όρους για την πολιτική και κομματική δράση δημιούργησε το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας;
10. Πώς λειτουργούσαν τα κόμματα στην ελληνική κοινωνία;

2. Η παρακμή των ξενικών κομμάτων κατά την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας

1. Γιατί κατά την περίοδο μεταξύ των 2 συνταγμάτων (1844 – 1864) το ρωσικό κόμμα δεν είχε λόγο ύπαρξης;
2. Ποια ήταν η δράση του Ι. Κωλέττη;
3. Ποια συνέπεια είχε η τακτική του βασιλιά Όθωνα να προσπαθεί να ενισχύσει τους κυβερνητικούς υποψηφίους στις εκλογές;
4. Πότε τα ξενικά κόμματα έχασαν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους; Να λάβετε υπόψη και τις πηγές 13 (σελ.74) και 14 (σελ. 75)

3. Η νέα γενιά

1. Ποιες διαφορές υπήρχαν ανάμεσα στις ηγετικές προσωπικότητες των ξενικών κομμάτων και την αμέσως επόμενη γενιά από την Επανάσταση;
2. Να τεκμηριώσετε την άποψη ότι: *«Η οικονομική και κοινωνική μεταβολή είχαν ως συνέπεια την εκ θεμελίων μεταβολή της αντίληψης (της νέας γενιάς) για τη ζωή».*
3. Να εξηγήσετε πώς οι απαιτήσεις των ανθρώπων που αυξήθηκαν σχετίζονται με την πολιτική κατάσταση της χώρας μια γενιά μετά την Επανάσταση και την παρακμή των ξενικών κομμάτων.

4. Ποιοι φορείς ήταν οι αποδέκτες της κριτικής των πολιτικών της νέας γενιάς;
5. Πώς εκφράστηκε η συνολική δυσαρέσκεια περί τα τέλη της 10ετίας του 1850; (αίτια – δράση – αιτήματα)
6. Ποιος πολιτικός εξέφρασε σε μεγάλο βαθμό τα αιτήματα της νέας γενιάς;
7. Πώς κατέληξε η δυσαρέσκεια τον Φεβρουάριο του 1862;
8. Ποιο ήταν το αίτημα της επανάστασης το Φεβρουάριο του 1862 , ποιοι συμμετείχαν , ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

4. Η ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ 1862 – 1864

1. Ποια ήταν η πολιτική πράξη στην οποία προχώρησαν οι επαναστάτες τον Φεβρουάριο του 1862; Να λάβετε υπόψη και την πηγή 15, σελ. 77
2. Πότε έγιναν οι εκλογές , με ποιο αποτέλεσμα , με ποια ερμηνεία;
3. Τι γνωρίζετε για τους 2 πυρήνες των 2 μεγάλων παρατάξεων που συγκροτήθηκαν ;
4. Ποιοι άλλοι πολιτικοί σχηματισμοί προέκυψαν από τις εκλογές του 1862;
5. Κάτω από ποιες συνθήκες η Εθνοσυνέλευση έφτασε στην ψήφιση συντάγματος το 1864; να λάβετε υπόψη σας και την πηγή 16 , σελ. 78
6. Ποιες ήταν οι βασικές αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης το 1864 ως προς : α. πολίτευμα , β. αποφάσεις , γ. ρόλος κομμάτων ;
7. Σε ποια αρχή της εθνοσυνέλευσης αντέδρασε έντονα ο βασιλιάς Γεώργιος ο Α΄; Ποια ασάφεια χαρακτήριζε την αρχή αυτή και πώς την εκμεταλλεύτηκε ο βασιλιάς;
8. Τι γνωρίζετε για την αρχή της δεδηλωμένης; Να λάβετε υπόψη και την πηγή 17 , σελ. 79

Γ. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909)

1. Η εδραίωση του δικομματισμού

1. Τι έγινε στις εκλογές 1875,1879 και 1884;
2. Πότε θεμελιώθηκε το κοινοβουλευτικό σύστημα και ο δικομματισμός;
3. Ποιο ήταν το συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας που παρουσίασε το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875;
4. Ποιες προσπάθειες έγιναν για την υλοποίηση του εκσυγχρονιστικού προγράμματος του τρικουπικού κόμματος από το 1875;
5. Τι αποτελέσματα είχε το γεγονός ότι οι τρικουπικοί ακολούθησαν με συνέπεια το εκσυγχρονιστικό πρόγραμμα;
6. Ποιος ήταν ο ρόλος του κράτους μέχρι τη δεκαετία του 1870;
7. Οι αντίθετοι με την πολιτική του Τρικούπη βουλευτές γύρω από ποιον πολιτικό συσπειρώθηκαν;
8. Να αναφέρετε τις πολιτικές απόψεις του Θ. Δηλιγιάννη σε σύγκριση με αυτές του Χαρ. Τρικούπη.

2. Η οργάνωση των κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα

1. Να τεκμηριώσετε την άποψη ότι : *«στη 10ετία του 1880 τα κόμματα ήταν πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν».*
2. Τι οργάνωση είχε η βάση των κομμάτων;
3. Ποιοι παράγοντες έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην κινητοποίηση των οπαδών των κομμάτων;
4. Πού βασιζόταν η επιλογή των εκλογέων όσον αφορά τουλάχιστον τα δύο μεγάλα κόμματα;
5. Πώς γινόταν η επιλογή των υποψήφιων βουλευτών;
6. Τι όριζε το εκλογικό σύστημα για την ψήφιση των υποψηφίων ; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την πηγή 19, σελ.83
7. Τι συνέβη μετά το 1882 σε σχέση με τις εκλογές;
8. Πώς συνήθιζαν να ψηφίζουν οι εκλογείς κατά τη 10ετία του 1890;
9. Να τεκμηριώσετε την άποψη ότι: *«ακόμα και η εκλογή ανεξάρτητων τοπικών προσωπικοτήτων άρχισε να περιορίζεται».*
10. Πως ενισχύθηκε ο ρόλος των κομμάτων και απέκτησαν κύρος στη δημόσια ζωή;
11. Από ποια κοινωνικά στρώματα προέρχονταν οι υποψήφιοι βουλευτές;
12. Ποια ήταν η οργάνωση των κομμάτων;
13. Ποιες μεθόδους χρησιμοποιούσαν οι κυβερνήσεις για να πείσουν τους εκλογείς;

14. Γιατί το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα δεν προέκυψαν ταξικά κόμματα στην Ελλάδα;

15. Σε ποια ομάδα πληθυσμού απευθύνονταν τα κόμματα και γιατί;

3. Από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί

1. Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της χώρας από τον Χαρ. Τρικούπη , ποιο όραμα δεν πραγματοποιήθηκε;

2. Ποιες ομάδες πολιτών ήταν βαρύτερα δυσαρεστημένες; ποιοι ήταν οι λόγοι της δυσαρέσκειας;

3. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα της δυσαρέσκειας μεγάλης μερίδας πολιτών;

4. Τι προσπάθησαν να κάνουν τα 2 μεγάλα κόμματα στο διάστημα από την πτώχευση του 1893 έως τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 και με ποιο αποτέλεσμα;

5. Πότε κορυφώθηκε η δυσπιστία προς τα κόμματα και πώς ο βασιλιάς Γεώργιος εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία;

6. Τι χαρακτήρα είχαν οι μεταρρυθμίσεις μέχρι το 1909 που έγιναν από κυβερνήσεις του τρικουπικού κόμματος;

7. Ποιο ήταν το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο έως το 1909;

8. Πώς αντέδρασαν οι συντεχνίες και οι εργατικές ενώσεις;

9. Γιατί το 1909 αποτελεί τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την πηγή 20, σελ. 87.

10. Τι έγινε 14 Σεπτεμβρίου 1909 στην πρωτεύουσα; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την πηγή 21 , σελ.88

11. Τι αναγκάστηκε να κάνει η Βουλή υπό την πίεση του Στρατιωτικού Συνδέσμου;

12. Τι έγινε τον Φεβρουάριο του 1910 , αναφορικά με τη Βουλή;

13. Πότε διαλύθηκε ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος;

Δ. Ανανέωση και Διχασμός (1909 – 1922)

1. Το κόμμα των Φιλελευθέρων

1. Πριν από τις εκλογές της 8^{ης} Αυγούστου 1910 , ποιοι ήταν οι φορείς των νέων ιδεών ;
2. Ποιο ήταν το γενικό σύνθημα που υιοθέτησαν οι ανεξάρτητοι πολιτικοί και πώς το εννοούσαν;
3. Ποια ήταν τα αποτελέσματα των εκλογών της 8^{ης} Αυγούστου 1910;
4. Γύρω από ποιον πολιτικό συσπειρώθηκαν οι εκσυγχρονιστές; Τι γνωρίζετε γι' αυτόν;
5. Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του προγράμματος του Βενιζέλου;
6. Πότε ιδρύθηκε και τυπικά το κόμμα των Φιλελευθέρων;
7. Πότε πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης ο Βενιζέλος και γιατί προχώρησε σε διάλυση της Βουλής; Πώς αντέδρασαν τα παλιά κόμματα στο διάβημα αυτό του βασιλιά;
8. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα των εκλογών τον Νοέμβριο του 1910;
9. Τι γνωρίζετε για τις 53 τροποποιήσεις που ψηφίστηκαν το πρώτο 6μηνο του 1910;
10. Τι γνωρίζετε για τους 337 νέους νόμους που ψηφίστηκαν από την κυβέρνηση Βενιζέλου;
11. Ποιο ήταν το εκλογικό αποτέλεσμα των εκλογών του Μαρτίου το 1912;
12. Τι γνωρίζετε για τη δομή του βενιζελικού κόμματος;
13. Τι γνωρίζετε για τους συνδέσμους Φιλελευθέρων;
14. Πότε και πώς άρχισε να αναδιοργανώνεται το κόμμα των Φιλελευθέρων;
15. Πόσο κοντά στην πραγματικότητα ήταν το βενιζελικό κόμμα;

2. Τα αντιβενιζελικά κόμματα

1. Ποια κόμματα θεωρούνταν αντιβενιζελικά;
2. Ποιο σημείο ένωνε τα αντιβενιζελικά κόμματα;
3. Σε ποιο σημείο διέφεραν και σε ποιο έμοιαζαν με τους Φιλελεύθερους τα αντιβενιζελικά κόμματα;
4. Γιατί οι αντιβενιζελικοί απεχθάνονταν τη διαρκή παρέμβαση του κράτους;
5. Τι είδους πολιτική είχαν τα αντιβενιζελικά κόμματα;
6. Ποια συμφέροντα προσπάθησαν να υπερασπίσουν τα αντιβενιζελικά κόμματα;
7. Ποια ήταν τα πιο αδιάλλακτα και ποια τα πιο διαλλακτικά από τα αντιβενιζελικά κόμματα ;
8. Τι γνωρίζετε για το ραλλικό κόμμα;

9. Τι γνωρίζετε για το Εθνικό κόμμα του Κ. Μαυρομιχάλη;

10. Τι γνωρίζετε για το κόμμα του Γ. Θεοτόκη;

3. Τα αριστερά κόμματα

1. Τι χαρακτηριστικά είχαν αρχικά τα αριστερά κόμματα;
2. Τι γνωρίζετε για την *Κοινωνιολογική Εταιρεία*;
3. Τι έπρεπε να συμβεί για να επιτευχθούν οι στόχοι της Κοινωνιολογικής Εταιρείας;
4. Πότε ιδρύθηκε το *Λαϊκό Κόμμα*; ποιος ήταν ο αρχηγός του ;
5. Ποιες ήταν οι βασικές προγραμματικές δηλώσεις της Κοινωνιολογικής Εταιρείας;
6. Πόσους βουλευτές εξέλεξε η Κοινωνιολογική Εταιρεία στις δεύτερες εκλογές του 1910;

4. Ο εθνικός διχασμός (1915 – 1922)

α. Από την παραίτηση του Βενιζέλου έως τη Συνθήκη των Σεβρών

1. Από πότε ο Βενιζέλος ήταν κυρίαρχος του πολιτικού παιχνιδιού;
2. Τι έγινε το 1913;
3. Ποιο δικαίωμα αναγνώριζαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης στον βασιλιά; Με ποια συνέπεια;
4. Με αφορμή τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο , ποιες διαφορετικές απόψεις εκφράστηκαν ως προς τη συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο και από ποιους φορείς;
5. Γιατί στις εκλογές που προκηρύχθηκαν μετά τη 2^η παραίτηση του Βενιζέλου δε συμμετείχαν οι Φιλελεύθεροι;
6. Τι δημιούργησαν οι εκδηλώσεις βίας και φανατισμού που ακολούθησαν μετά τη 2^η παραίτηση του Βενιζέλου και τις εκλογές που ακολούθησαν; Να περιγράψετε αναλυτικά την κατάσταση .
7. Πότε χάθηκε ουσιαστικά από το προσκήνιο το Κοινοβούλιο;
8. Ποια θέση πήραν οι στρατιωτικοί στη διαμάχη ;
9. Πότε και πού έκανε τη δική του κυβέρνηση ο Βενιζέλος;
10. Τι διαστάσεις πήραν σταδιακά οι συγκρούσεις;
11. Τι έκαναν οι Αντιβενιζελικοί;
12. Τι έκανε ο Βενιζέλος και πώς αντέδρασε ο βασιλιάς;
13. Ποιοι ανέλαβαν στην Αθήνα τη διακυβέρνηση;
14. Γιατί ο εθνικός διχασμός εξαπλώθηκε και στο στράτευμα;
15. Γιατί η κυβέρνηση παρέτεινε τη θητεία της Βουλής;

16. Γιατί η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων οδήγησε την Ελλάδα στον πόλεμο;

17. Ποιες αντιρρήσεις διατύπωναν οι Αντιβενιζελικοί ;

18. Πότε έφτασε στο αποκορύφωμα ο εθνικός διχασμός;

β. Από τη συνθήκη των Σεβρών έως την ήττα στη Μ. Ασία

1. Πώς αξιολογείται η Συνθήκη των Σεβρών (10/8/1920);

2. Γιατί προκήρυξαν εκλογές οι Φιλελεύθεροι;

3. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα των εκλογών ;Πώς αντέδρασε ο Βενιζέλος;

4. Ποιο ήταν το θέμα και το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος που έκανε η νέα κυβέρνηση;

5. Τι έγινε στις 25 Ιανουαρίου 1925;

5.Το Σοσιαλιστικό Κόμμα

1. Ποιες αιτίες οδήγησαν τους εργάτες σε έντονη πολιτικοποίηση κατά τη 2^η 10ετία του 20ού αιώνα;

2. Ποια εντύπωση έδιναν οι συνθήκες;

3. Πότε ιδρύθηκε το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδας;

4. Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του προγράμματος του ΣΕΚΕ;

5. Ποιες θέσεις του ΣΕΚΕ σχετικά με την εξωτερική πολιτική;

6. Τι πρέσβευε το ΣΕΚΕ μέχρι το 1919 σε σχέση με τη δημοκρατία και τι αργότερα;

7. Πότε μετονομάστηκε το ΣΕΚΕ σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας;

Ε. Εκσυγχρονισμός και Επεμβάσεις (1923 – 1936)

1. Οι συνέπειες της Μικρασιατικής καταστροφής

1. Ποιες περιοχές χάθηκαν με την Μικρασιατική Καταστροφή;
2. Ποια ήταν η τελευταία πράξη της Μεγάλης Ιδέας;
3. Τι αποτέλεσμα είχε ότι η Μικρασιατική Καταστροφή ήταν η τελευταία πράξη της Μεγάλης Ιδέας;
4. Στο πλευρό ποιας πολιτικής παράταξης τάχθηκαν οι πρόσφυγες και γιατί;
5. Ποια κατάσταση επηρέασε την εξέλιξη των κομμάτων κατά την περίοδο μετά την μικρασιατική καταστροφή;
6. Ποια συνέπεια είχε το γεγονός ότι η εξωτερική πολιτική έπαψε να βρίσκεται στο επίπεδο του ενδιαφέροντος
7. Πώς ένιωθε η πλειονότητα των ανθρώπων (ανεξαρτήτως πολιτικής τοποθέτησης) και για ποιους λόγους ; ποιο ήταν το αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης; Να λάβετε υπόψη σας και την πηγή 23, σελ. 100.
8. Πού κατέληξαν οι έκρυθμες καταστάσεις σε πολιτικό επίπεδο;
9. Γιατί έγινε κρίση νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος;
10. Ποια είναι τα 2 στοιχεία που καθόρισαν τη φυσιογνωμία της πολιτικής ζωής αυτής της περιόδου ;
11. Ποια κοινωνική ομάδα και γιατί διεκδίκησε τον πρώτο λόγο σε θέματα εσωτερικής πολιτικής;
12. Τι γνωρίζετε για τη δίκη 5 κορυφαίων πολιτικών της αντιβενιζελικής παράταξης και του αρχηγού του στρατού της Μ. Ασίας; Να λάβετε υπόψη σας και την πηγή 24 , σελ. 102
13. Ποιος ήταν ο λόγος της διαρκούς παρέμβασης του στρατού στην πολιτική;
14. Τι γνωρίζετε για τη δράση των ομάδων αποτάκτων ή εν ενεργεία αξιωματικών;
15. Ποια ήταν η δράση των κομμάτων την περίοδο αυτή; Να λάβετε υπόψη και την πηγή 25 , σελ.103-104
16. Για ποιους λόγους οι ηγεσίες των κομμάτων παρουσίαζαν μεγάλη διάθεση για καταστρατήγηση του συντάγματος και ενίσχυση των μηχανισμών καταστολής;
17. Γιατί οι κυβερνήσεις συνήθιζαν να κηρύττουν τη χώρα σε κατάσταση πολιορκίας;
18. Ποια τακτική εφαρμόζαν τα κυβερνητικά κόμματα και γιατί;

2. Τα κόμματα από το τέλος του Μικρασιατικού πολέμου μέχρι τη δικτατορία του Ι. Μεταξά

1^η φάση : 1923-1928

1. Ποιος ήταν ο βασικός προγραμματικός στόχος των Φιλελεύθερων κατά την περίοδο αυτή;
2. Ποιες κοινωνικές ομάδες αποτελούσαν τα στηρίγματα των Φιλελευθέρων ;
3. Με ποια χρόνια προβλήματα ήταν αντιμέτωποι οι Φιλελεύθεροι στην πολιτική πρακτική;
4. Ποιες αντιφατικές επιλογές προκάλεσε στο εσωτερικό του κόμματος η διαρκής αντιπαράθεση για τα χρόνια προβλήματα;
5. Ποιο γεγονός αποτέλεσε σημαντική πολιτική τομή της πρώτης φάσης (1823 – 1828) ; Πότε ολοκληρώθηκε και με ποια απόφαση; Να λάβετε υπόψη σας και την πηγή 26 σελ. 105

2^η φάση : 1928-1933

1. Ποιο είναι το αποτέλεσμα των εκλογών του 1928;
2. Πώς αξιοποίησαν το αποτέλεσμα των εκλογών του 1928 οι Βενιζελικοί;
3. Ποιες ήταν οι δύο αντίπαλες πολιτικές παρατάξεις και πώς συμπεριφέρονταν μεταξύ τους; Ποια ήταν η συνέπεια για τις μεταξύ τους σχέσεις;
4. Πώς αξιολογείται η δράση της Κυβέρνησης των Φιλελευθέρων κατά την περίοδο 1928 – 1932;
5. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα των εκλογών 1932 και 1933;

3^η φάση : 1933-1935

1. Τι έκανε ο Ν. Πλαστήρας για ποιο λόγο και με ποιο αποτέλεσμα μετά τις εκλογές του 1933;
2. Η κυβέρνηση Π. Τσαλδάρη ποιο δρόμο επιχείρησε να ακολουθήσει στην πολιτική ζωή του τόπου μετά τις εκλογές του 1933;
3. Τι συνέπειες είχε η απόπειρα δολοφονίας κατά του Ελ. Βενιζέλου , 3 μήνες μετά το κίνημα του Πλαστήρα;
4. Ποια ήταν η δράση των αντιβενιζελικών αξιωματικών ;
5. Σε ποιες σκέψεις οδήγησαν οι έντονες αντιθέσεις ανάμεσα στα δύο κόμματα;
6. Τι γνωρίζετε για τους συνωμοτικούς κύκλους αξιωματικών που σχηματίστηκαν αυτή την 3^η φάση στην Ελλάδα;
7. Τι έκανε ο Βενιζέλος το Μάρτιο του 1935 και για ποιο λόγο;
8. Πώς αντέδρασε η κυβέρνηση στο αποτυχημένο αυτό κίνημα;

9. Πώς αντέδρασαν οι Φιλελεύθεροι στην προκήρυξη εκλογών για Εθνοσυνέλευση;

10. Τι έγινε 10 Οκτωβρίου 1935;

4^η φάση:1935-1936

1. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος της 3^{ης} Νοεμβρίου 1935;
2. Τι έκανε ο Γεώργιος ο Β΄, όταν επανήλθε στο Θρόνο;
3. Ποια ήταν η σύνθεση της Νέας Βουλής μετά τις εκλογές στις 26 Ιανουαρίου 1936;με ποιο αποτέλεσμα ; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την πηγή 28, σελ. 109
4. Ποια απόφαση και γιατί πήραν τα μεγάλα κόμματα στις 27 Απριλίου 1936;με ποιο αποτέλεσμα; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την πηγή29 , σελ. 109
5. Σε ποιες ενέργειες προέβη ο Ι. Μεταξάς την 4^η Αυγούστου του 1936;
6. Ποιες πολιτικές θεωρίες πρόσβευε ο Ι. Μεταξάς και πότε τις έκανε πράξη;

Επίλογος

1. Να τεκμηριώσετε την άποψη ότι: *«Το καθεστώς του Μεταξά κυβέρνησε απολυταρχικά».*
2. Τι έγινε μετά την κατάκτηση της Ελλάδας από τις Δυνάμεις του Άξονα;
3. Τι έγινε μετά τη λήξη του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου;
4. Τι έγινε στην Ελλάδα μετά την πτώση της δικτατορίας το 1974;